

CO SZTUCZNA
INTELEGENCJA (Z)ROBI Z
EDUKACJĄ? – KILKA
NIEOCZYWISTYCH MYŚLI

Jacek Pyżalski

Wydział Studiów Edukacyjnych

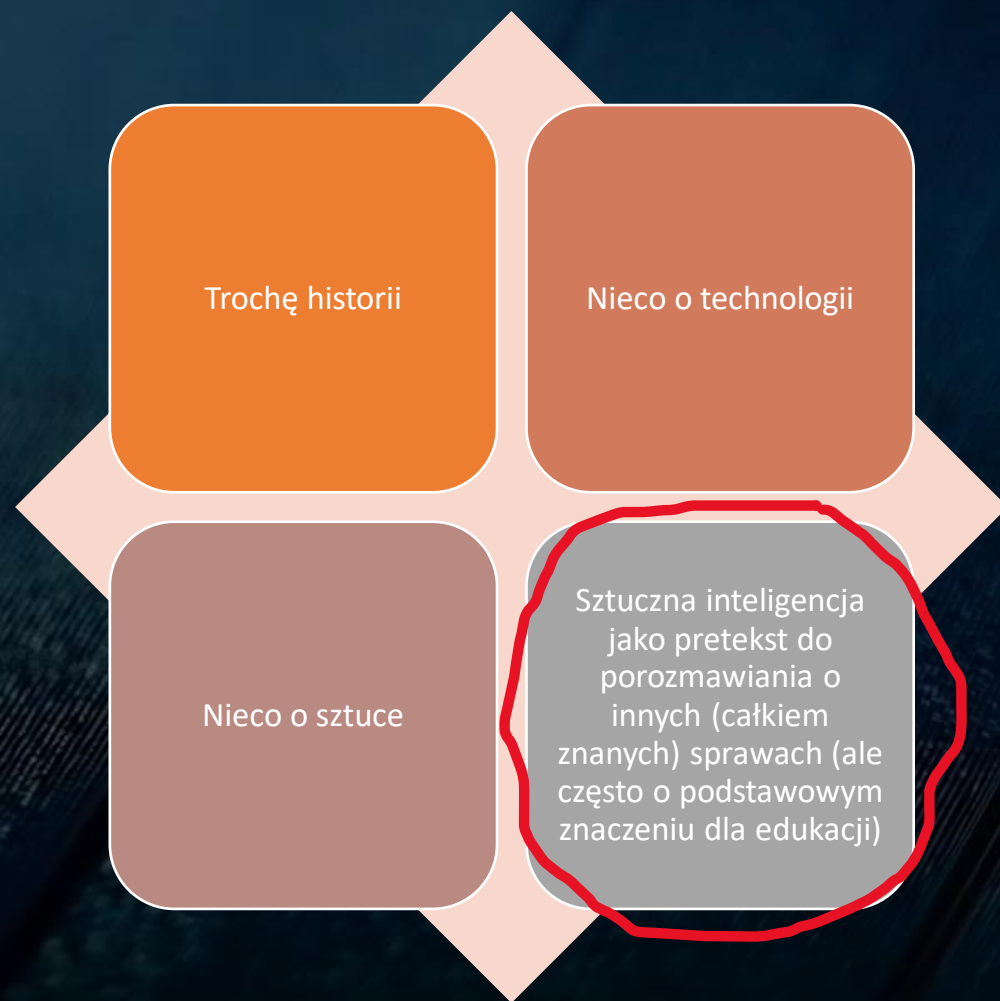
Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu

Czy lubimy sztuczne jedzenie i sztuczną atmosferę?

Kwestia natury ludzkiej

Będzie o
sztucznej
inteligencji – ale
tak naprawdę
szerzej –
zadziałamy
trochę jak
ameba

Co zrobiłem nim tu przyszedłem?

Posłuchałem i poczytałem naukowców z różnych dziedzin

Przeanalizowałem wypowiedzi ideologów edukacji

Posłuchałem praktyków szukających dobrego wykorzystania czatu GPT

Przetestowałem różne rozwiązania (i z dziedziny dydaktyki i wychowania)

Posłuchałem co nauczyciele i nauczycielki mówią o moich (i innych) przemyśleniach?

Czy wszystko wiem? 😊

Mało wiemy i przyznajemy, że mało wiemy

Xieling Chen, Haoran Xie, Di Zou, Gwo-Jen Hwang,

Application and theory gaps during the rise of Artificial Intelligence in Education, Computers and Education: Artificial Intelligence,

Volume 1, 2020.

Więcej opinii niż badań – tak też jest z innymi kwestiami z wiązanymi z technologiami w edukacji, np. TIK a rozwój młodszych dzieci

Więcej o uczelniach wyższych niż o szkołach podstawowych i średnich

Niektórzy wolą odsuwać temat i nie myśleć o tych kwestiach 😊

Hefajstos i
Talos

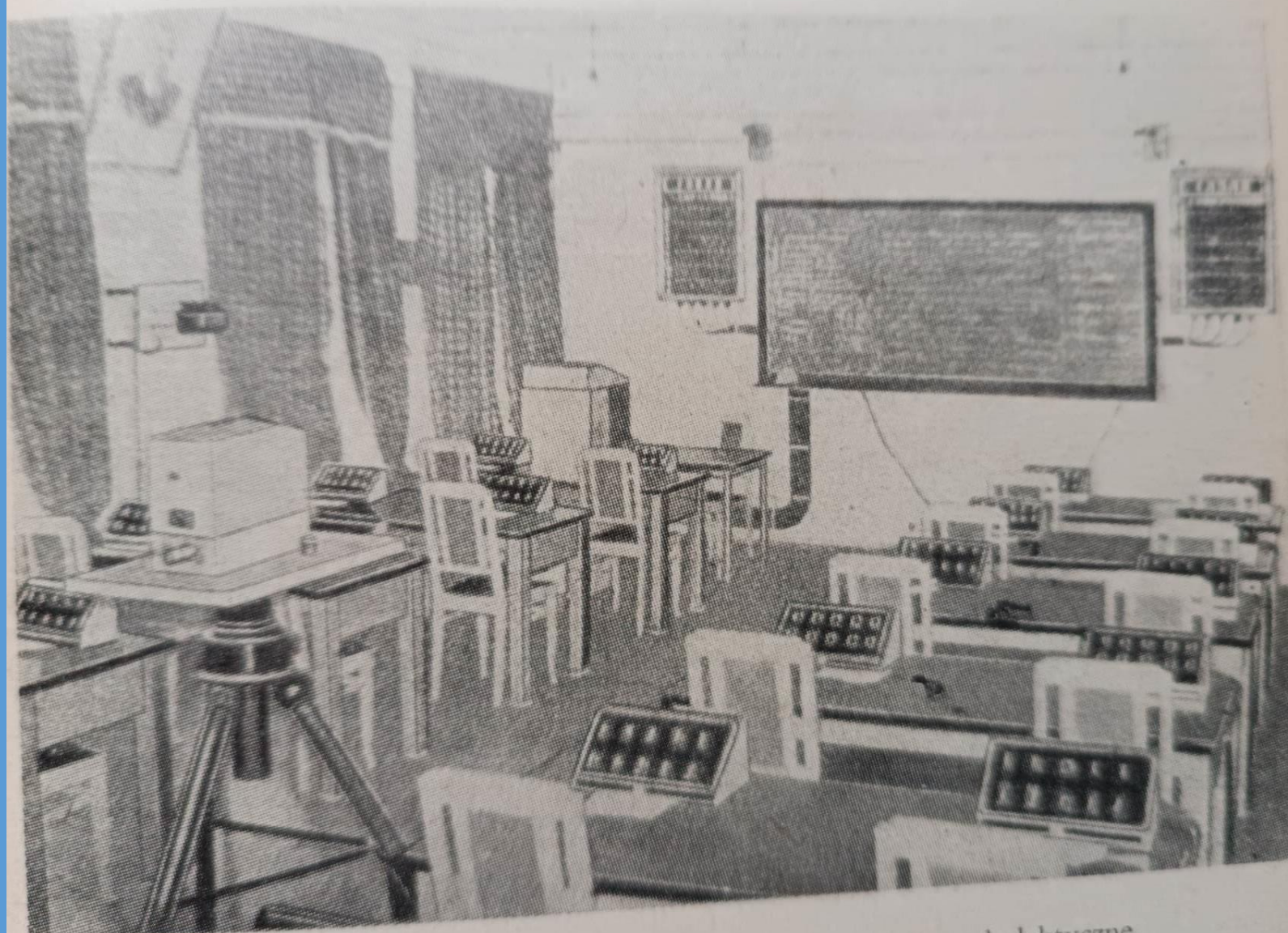
Trochę historii

A. M. Turing (1950) Computing Machinery and Intelligence. Mind 49: 433-460.

- Polskie doświadczenia

Kupisiewicz, Cz.
(1973)
Nauczanie
programowane.
Warszawa:
PZWS.

Ryc. 9. Widok ogólny klasy wyposażonej w maszyny dydaktyczne

O czym w ogóle rozmawiamy?

Czy my
wykorzystywaliśmy
sztuczną inteligencję
przed czatem GPT?

A czy wykorzystywaliśmy czat GPT?

Więc dlaczego
dopiero teraz o
tym tyle
rozmawiamy?

- *SI w edukacji: “komputery, które wykonują zadania poznawcze, normalnie przypisywane człowiekowi, przede wszystkim uczenie się i rozwiązywanie problemów”*(s. 10)(Baker, Smith, 2020) – badania od 30 lat (!)
- *Ewolucja konceptualizacji – podobnie, jak w przypadku internetu*
- *Low code, no code* (Shaikh, 2020)
- *Współpracująca/dialogująca sztuczna inteligencja*
- *No właśnie, sztuczna inteligencja, czy **TAKA** sztuczna inteligencja?*

„Pocieszający”
krab AI

AI a Edukacja

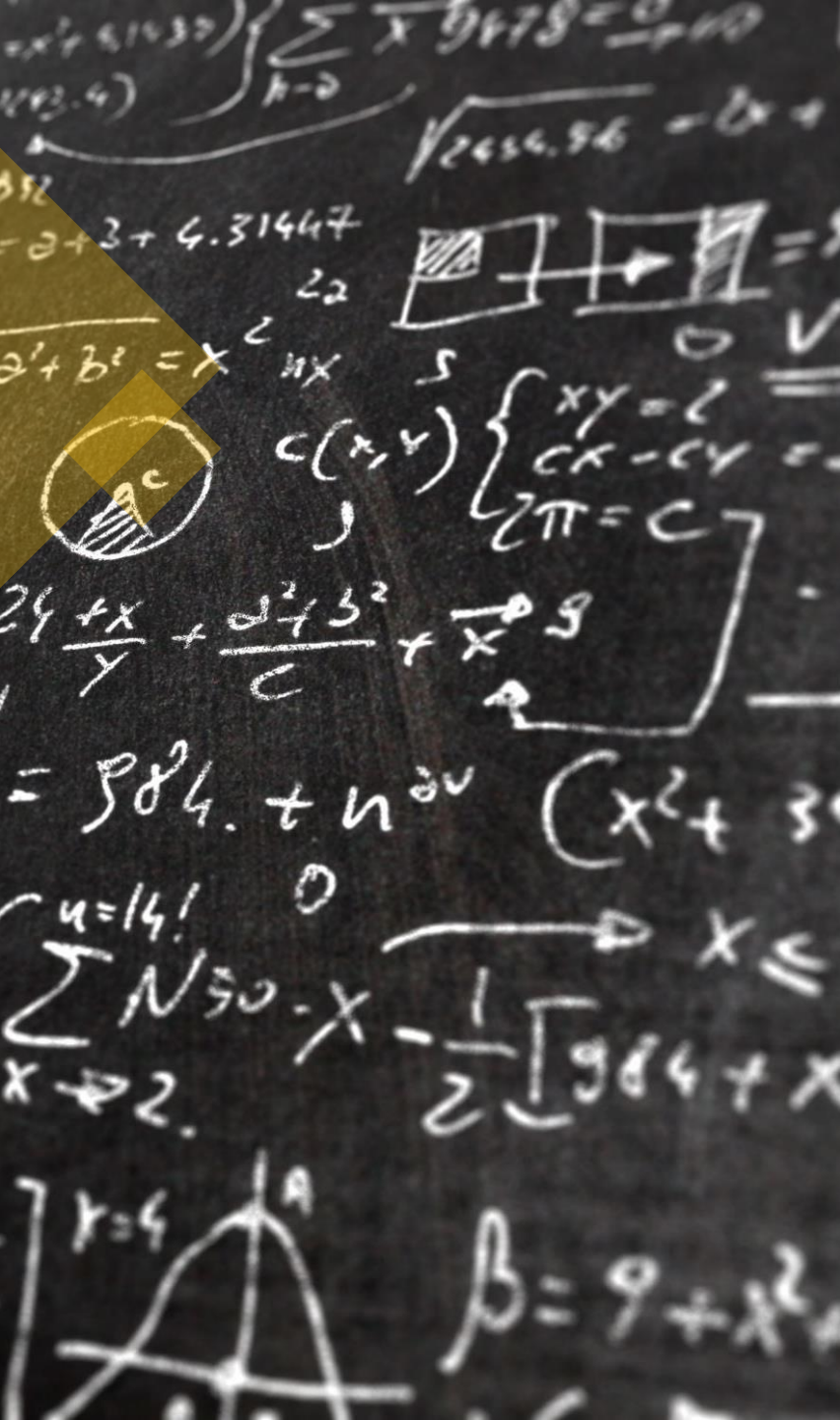
Czy zadajemy właściwe pytania? (w ogóle)

A czy zadajemy właściwe pytania czatowi
GPT?

Czy plagiaty to najważniejszy problem?

Bo kiedy analizujemy, o czym się rozmawia, to można odnieść wrażenie, że tak

Ale to przecież ta sama historia, co
zawsze... (stare wino w nowej butelce)

- Zasady, procedury i pilnowanie, czy edukacja? – czy jest tu sprzeczność?
  - To czego uczymy i co testujemy
  - Przeciwno oszustwu, czy do uczciwości
- Czy sami jesteśmy wzorem? – kiedy i dlaczego akceptujemy oszukiwanie?
- Ale i nowe kwestie – czy treści stworzone przez AI to źródło, czy praca kogoś innego (przypisy, prawa autorskie).
- Czy mogą być autorskie rozwiązania „poprawiające” sztuczną inteligencję?

Co może AI chat?

Przykład nauki j. obcego...

Przykłady

- Indywidualizacja – przygotowanie indywidualnych zadań, ćwiczeń
- Rozmowa i korekta treści, rozmowy, tekstu
- Przygotowanie wstępnych wersji materiałów
- Generowanie pomysłów – jako punkt wyjścia
- Sprawdzanie prac, rozwiązań
- Tłumaczenia
- Upraszczenie tekstów
- **Ale i w stronę wychowania – analiza motywacji i pracy studentów w celu wsparcia na wczesnym etapie problemów (cały w ogóle obszar analizy większych zbiorów danych- data-mining).**
- Itd., itp

Wykorzystanie AI
do dysertacji, prac
badawczych,
artykułów
(przykłady)

Upraszczenie tekstu

Skracanie tekstu (np. abstraktu)

Pisanie rekomendacji badawczych, praktycznych

Tłumaczenia

Sprawdzanie jakości rozumowania

To wszystko było by proste,
gdyby w edukacji chodziło tylko
o uczenie się...

- Ciekawe wyniki (nie wprost) z naszego najnowszego badania (KCPU 11/2.1.2/H/2022/DEA, Pyżalski i in., 2022)

Chcę korzystać z pomocy online nawet wtedy, gdy nie zmusza mnie do tego sytuacja (np. pandemia) (zdecydowanie tak ok. 4%, raczej tak ok. 15%, zdecydowanie nie ok. 60%)

Jeśli dostępna byłaby jedynie pomoc online to całkowicie zrezygnowałbym/zrezygnował abym z korzystania ze wsparcia, 63% zdecydowanie tak, ok. 20% raczej tak

A to tylko
terapia
online z
człowiekiem
(ludźmi)

Ale:

Your Robot Therapist Will See You Now:
Ethical Implications of Embodied Artificial
Intelligence in Psychiatry, Psychology, and
Psychotherapy

Fiske A, Henningsen P, Buyx A, J Med Internet
Res 2019;21(5):e13216

Prezentacja niektórych czat-botów jako
posiadających inteligencję emocjonalną
(Mumuksh, Varshney, and

Anita 2020; Ghandeharioun et al. 2019)

Grizabella the Glamour Cat
(Elaine Page)

- Źródło: youtube

O czym ona
śpiewa?

Touch me

It's so easy to leave me

All alone with my memory

Of my days in the sun

If you touch me, you'll understand what happiness
is

Look, a new day has begun (Cats)

Dotyk w edukacji

Koskettava koulu ("Touching school")
– Finlandia

„W naszym materiale badawczym znajdują się wspomnienia, w których byli uczniowie opisują pozytywne sytuacje, gdzie nauczyciele, potrafili ich pocieszyć w odpowiednim momencie, po prostu kładąc im rękę na ramieniu lub klepiąc po plecach”
(prof. Liisa Tainio)

Witanie się (uwaga!)

Uczeń nadpobudliwy, w silnych emocjach

Zabawy harcerskie, zuchowe

Rola przepychanek, turlanek

Wokół stołu, czy w kółku z krzesel?

(Czy) modele językowe AI kłamią?

- Jak się uczą?
- Dlaczego to jest problem?
- Dlaczego się mylą?
- Czy ktoś ustala niektóre odpowiedzi?

Ważna kwestia

- Czy, gdy mniej czasu będziemy poświęcać na określone zadania, to więcej będziemy go poświęcać na inne?
- Które?

Badania nie tylko polskie
potwierdzają ilościowe i jakościowe
przeciążenie nauczycieli pracą

ChatGPT for Teachers - Doing an
hour of work in 6 minutes! (Ted
Picket) – przykłady praca „stacyjna”

Tylko czy ktoś, kto się uczy czegoś
nie poradzi sobie sam? (to wcale nie
jest łatwe pytanie)

Odpowiedź na
przeciążenie
pracą
nauczycieli?

Czy wszystko
da się
zmierzyć?

Coś odeszło, coś, co waży mniej niż gram
A jednak się nie stało lżej

(Requiem dla samej siebie, Andrzej
Mogielnicki, 2+1

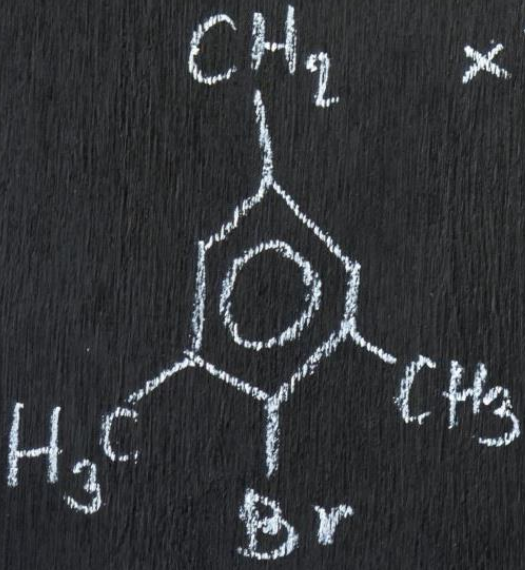
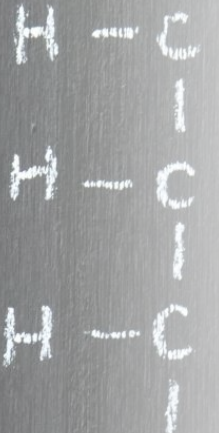
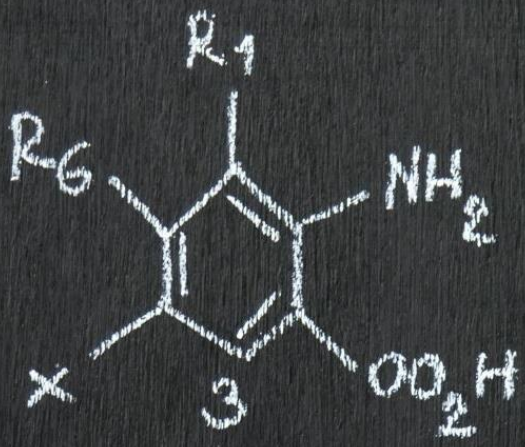
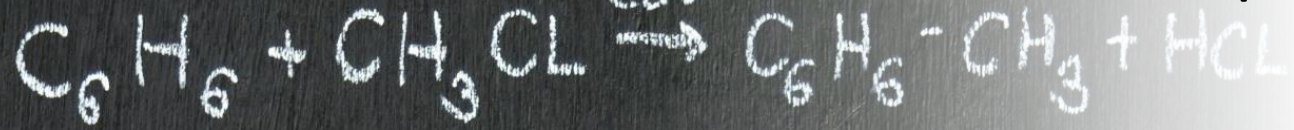
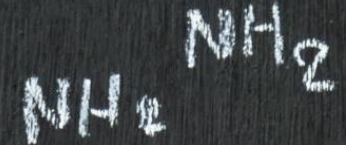
Wpływ to iloczyn

Metoda x relacja=

Czy w edukacji z czatem GPT to drugie może wynosić więcej niż 0?
Ale, ale: czy bez czatu GPT też możemy o tym zapomnieć? Czy nie rozmiemy się na narzędzia z wodotryskami? Czy nie inwestujemy w lewą stronę wzoru? Może czat GPT o czymś ważnym nam przypomina?

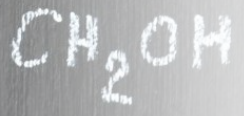

$E = mc^2$

$m = nm$

$$D = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$$

Jak wspiera
chat GPT? (lub
jak radzi, żeby
wspierać) (tak
przy złej
ocenie)

"Wiem, że to dla Ciebie trudne i wiem, jak wiele pracy włożyłeś w naukę. Nie martw się, jestem tutaj, żeby Ci pomóc."

"Warto spojrzeć na tę sytuację z innej perspektywy. Zamiast skupiać się na złej ocenie, zobaczmy, co można zrobić, żeby w przyszłości poprawić wynik."

"Nie bądź zbyt surowy dla siebie. Każdy popełnia błędy i to jest część procesu nauki. Ważne, żebyś teraz wyciągnął z nich naukę."

"Ważne, żebyś wiedział, że to, że dostałeś złą ocenę, nie oznacza, że jesteś gorszy jako osoba czy uczeń. Pamiętaj, że wynik to tylko liczba i nie definiuje Twojej wartości."

"Jeśli potrzebujesz pomocy lub porad, jestem tutaj, żeby Ci pomóc. Razem możemy znaleźć sposoby na poprawienie Twojego wyniku."

Jak wspiera
chat GPT? (lub
jak radzi, żeby
wspierać) (a tak
przy depresji)

1. "Rozumiem, że jest Ci teraz trudno znaleźć radość w codziennym życiu, ale chcę Cię przekonać, że warto szukać sposobów na to, żeby poprawić swoje samopoczucie."
2. "Nie musisz czuć się winny/a ani załamany/a, że masz depresję. To choroba, która wymaga leczenia i czasu, żeby wyleczyć się."
3. "Chociaż teraz może być ciężko, warto walczyć i szukać sposobów na polepszenie swojego samopoczucia. Wierzę, że dasz radę i razem możemy znaleźć sposoby na to, jak poprawić Twoją sytuację."

Jak wspiera chat GPT? (lub jak radzi, żeby wspierać) (a tak mnie przed wystąpieniem na OSKKO)

1. "Miej świadomość, że Twoje zdenerwowanie jest całkowicie naturalne i normalne. W końcu wystąpienie publiczne to trudne zadanie i nie każdy się z tym czuje komfortowo."
  2. "Przypomnij sobie, jak wiele razy w przeszłości poradziłeś/poradziłaś sobie z trudnymi sytuacjami. Jesteś w stanie przetrwać to i zrobić to dobrze."
  3. "Zapewnij sobie, że robisz to, co kochasz, a Twoja pasja i entuzjazm przekazując w trakcie wystąpienia, z pewnością zaangażuje i zainteresuje słuchaczy."
  4. "Znajdź sposoby na relaksację przed wystąpieniem - posłuchaj muzyki, zrób kilka głębokich wdechów, zjedz coś lekkiego, co pomoże Ci się uspokoić i rozluźnić."
- Pamiętaj, że wszyscy jesteśmy ludźmi i zdarzają nam się pomyłki. Ważne, żeby nie dać się zwariować i zawsze zachować spokój, ponieważ publiczność nie będzie w stanie odgadnąć Twojego planu i będą patrzyli na Ciebie z podziwem. Powodzenia na OSKKO!

A to najlepszy
dowcip o AI, który
czat GPT
zapropnował dla
Państwa (o
sztucznej
inteligencji w
edukacji)

- Oto jeden z moich ulubionych żartów o sztucznej inteligencji w edukacji:
- Dyrektorzy szkół, wiecie, dlaczego sztuczna inteligencja nie zastąpi nauczycieli?
- Bo nie ma jeszcze sztucznej głupoty, która by na to pozwalała!
- Mam nadzieję, że to Was rozbawiło!

Spróbujmy
raz jeszcze...

- Oto kolejny żart o sztucznej inteligencji w edukacji:
- Dlaczego sztuczna inteligencja nauczyciela nie może być zastąpiona?
- Ponieważ, gdyby nauczyciel był zastąpiony przez sztuczną inteligencję, to kto by na końcu zebrał wszelkie papierki po lekcji?
- Mam nadzieję, że ten żart Wam się spodobał i rozśmieszył!

Do trzech razy
sztuka...

Oto kolejny żart o sztucznej inteligencji w edukacji:

Dlaczego sztuczna inteligencja nauczyciela nie może być zastąpiona?

Ponieważ, gdyby nauczyciel był zastąpiony przez sztuczną inteligencję, to kto by na końcu zebrał wszelkie papierki po lekcji?

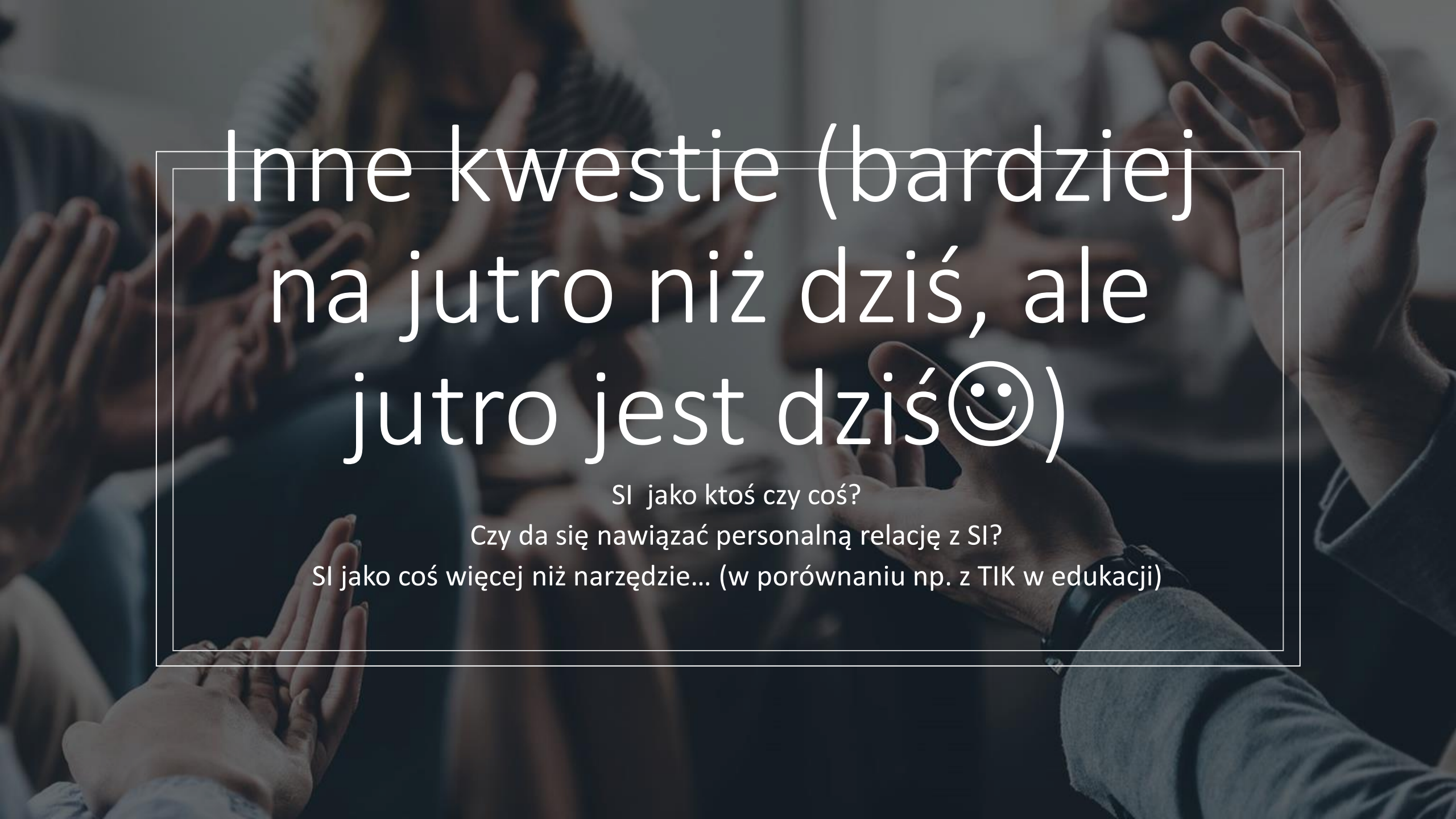
Mam nadzieję, że ten żart Wam się spodobał i rozśmieszył!

Wnioski? Rola poczucia humoru w edukacji i relacjach

Coraz mniej się to bada (Ziv, 1979) albo bada się w nowych kontekstach (TikTok, Youtube)

Kontekstowość

Znajomość drugiego

Inne kwestie (bardziej na jutro niż dziś, ale jutro jest dziś 😊)

SI jako ktoś czy coś?

Czy da się nawiązać personalną relację z SI?

SI jako coś więcej niż narzędzie... (w porównaniu np. z TIK w edukacji)

AI nie jest do tworzenia relacji!

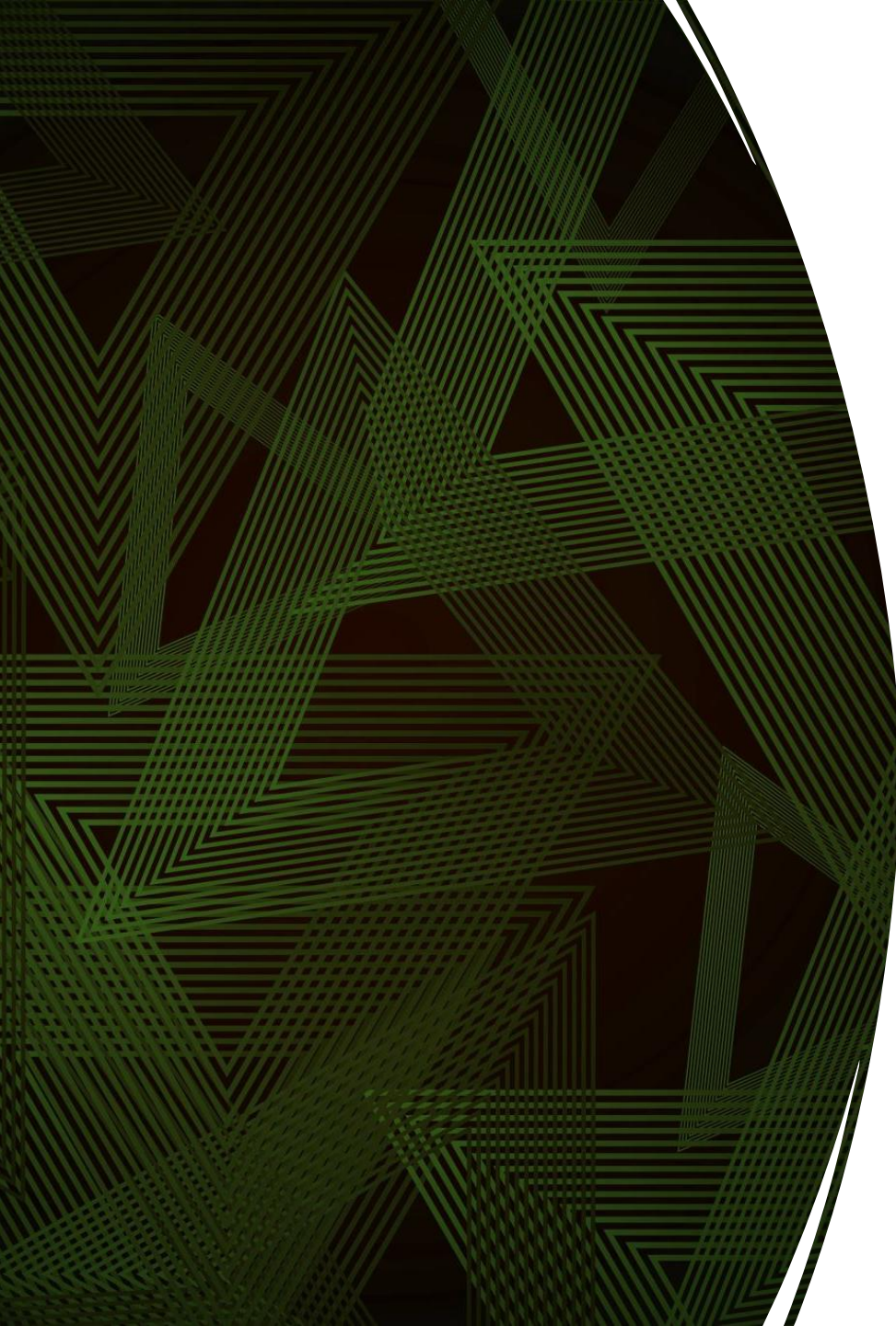
Ale: czy to znaczy, że tak nie będzie wykorzystywany, szczególnie w przypadku deprivacji?

The background of the slide is a dark teal color, overlaid with a repeating pattern of colorful speech bubbles. Each bubble is a different color (red, yellow, purple, grey) and contains a white question mark. The bubbles are scattered across the entire page, creating a textured, question-oriented background.

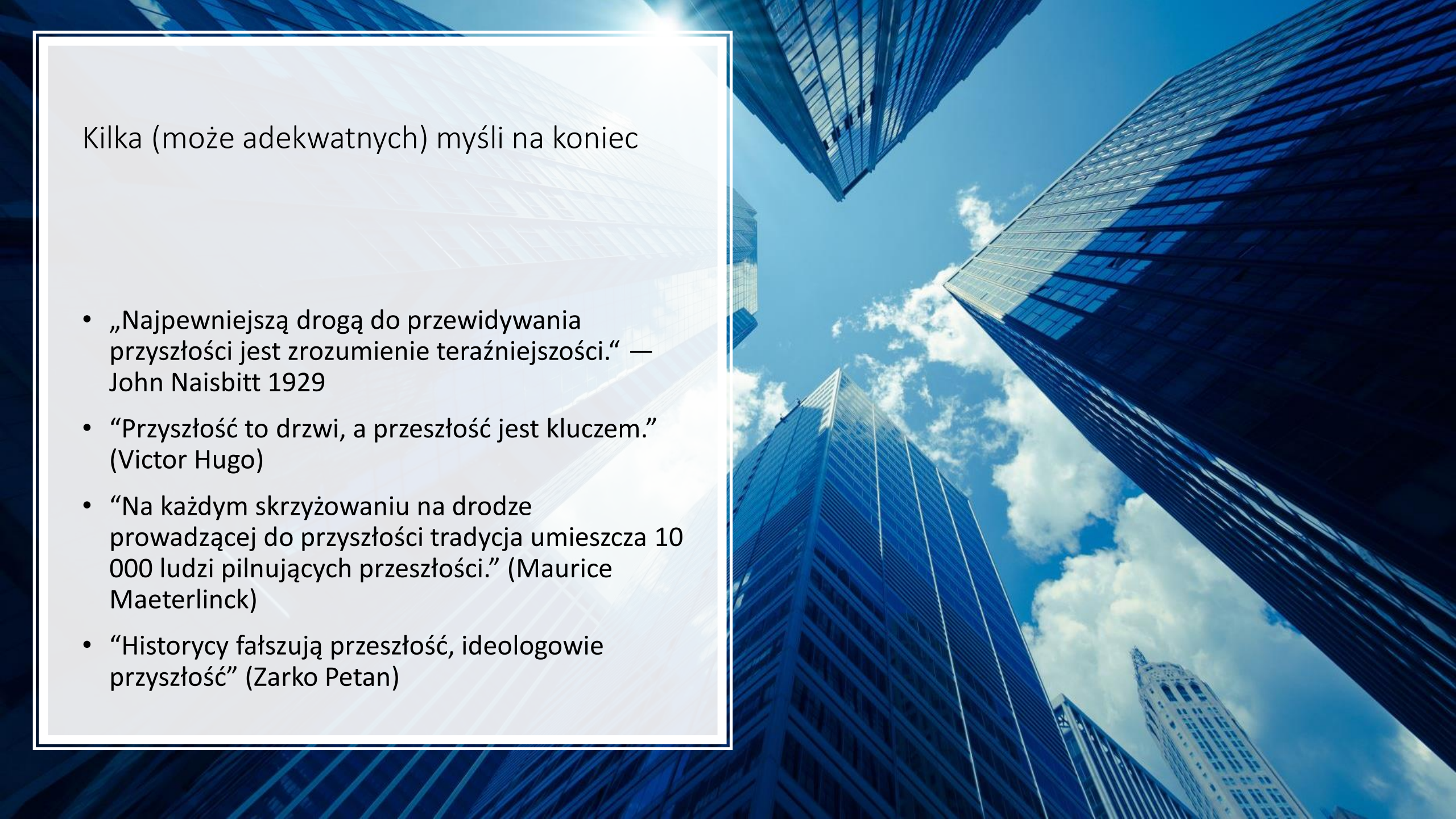
Z tego wszystkiego wynikają dalsze pytania...

- Do czego jesteśmy potrzebni?
- Chat AI jako zagrożenie, czy narzędzie?
- (Czy) musimy zredefiniować szkołę? – jeśli TAK, to jak?

“All Generalizations
Are Dangerous, Even
This One.” —
Alexandre Dumas

Kilka (może adekwatnych) myśli na koniec

- „Najpewniejszą drogą do przewidywania przyszłości jest zrozumienie teraźniejszości.” — John Naisbitt 1929
- “Przyszłość to drzwi, a przeszłość jest kluczem.” (Victor Hugo)
- “Na każdym skrzyżowaniu na drodze prowadzącej do przyszłości tradycja umieszcza 10 000 ludzi pilnujących przeszłości.” (Maurice Maeterlinck)
- “Historycy fałszują przeszłość, ideologowie przyszłość” (Zarko Petan)

Żeby zrozumieć rolę sztucznej
inteligencji w edukacji trzeba
bardziej znać edukację niż
technologię